

ספר משלי פרק ו

(כ) נִצֹר בְּנֵי מִצְוֹת אָבִיךָ וְאַל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ:

ביאור הגר"א - משלי פרק ו פסוק כ

נצור מצות אביך – כבר כתבתי שהמצות אינן אלא בזמנן וכשבא לידו. לכן אומר נצור עד הזמן או עד כאשר יבא לידך. ואל תטוש תורת אמך תמיד אפילו רגע אחד כי תורה צריך ללמוד תמיד בכל עת ובכל שעה ואמר אצל מצות אביך ואצל תורת אמך כי או"א הם חו"ב והטיפה באבא הוא בנסתר ונעלם וכשבא לאמו מצטיירת שם. כן החכמה נעלמת מעין כל חי שהיא במחשבה ובבינה היא מצטיירת ושם הוא בגלוי יותר.

ושורש המצות הן בחכמה והתורה היא בבינה בסוד ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. ולכן כל דבר בארץ הוא בנעלם. אבל בשמים הם נגלים יותר. וכן אדם הראשון היה יודע בארץ מחמת שהיה יודע שרשן בשמים. ומצות הן מן הארץ כמו סוכה ולולב ותורה הוא מן השמים. ולכן אמר מצות אביך ותורת אמך.

ועוד נצור מצות אביך סבב אותך במצות שהיא אור מקיף, ואל תטוש תורת אמך הוא הוא אור פנימי. והיינו שנתן לנו ה' ד' מצות תפילין וציצית ומזוזה והן סביב האדם וכמ"ש בגמרא חביבין ישראל שסבבן במצות תפילין בראשיהן תפילין בזרועותיהן ומזוזה בפתחיהן וציצית בבגדיהן ועליהן אמר דוד שבע ביום היללתיך גו'. ראב"י אומר כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו לא במהרה הוא חוטא גו' ואומר חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם, כמ"ש בזוהר פרשת תרומה ארשב"י בשעתא דב"נ אקדים בצפרא ואנח תפילין בראשו ותפילין ברשימא קדישא בזרוע ואתעטיף בעטופא דמצוה ואתי לאפקא מתרעא דביתא ד' מלאכין קדישין מזדווגין ביה ונפקין עמיה מתרעיה דביתא כו' והענין שבאדם הן ד' דברים גוף ולבוש ודירה והרביעית הוא הנפש והתורה הוא בנפש והמצות הם בגוף והיינו תפילין בגוף עצמו וציצית בלבוש ומזוזה הוא בדירה וכמו שבלולב הוא ד' דברים ונחלק לז'. כן הן כאן ד' דברים ונחלקו לשבעה ב' תפילין וד' ציצית ומזוזה וזהו נצור מצות אביך שהן בגוף והן סביביו ואל תטוש תורת אמך הוא בנפש ואלו הד' מצות הן סביב האדם ממש כמ"ש בזוהר.

רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק ו הלכה יג

חייב אדם להזהר במזוזה מפני שהיא חובת הכל תמיד, וכל זמן שיכנס ויצא יפגע ביחוד השם שמו של הקדוש ב"ה ויזכור אהבתו ויעור משנתו ושגיותיו בהבלי הזמן, וידע שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים אלא ידיעת צור העולם. ומיד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים. אמרו חכמים הראשונים כל מי שיש לו תפילין בראשו

ובזרועו וציצית כבגדו ומזוזה בפתחו מוחזק הוא שלא יחטא שהרי יש לו מזכירין רבים והן הם המלאכים שמצילין אותו מלחטוא שנאמר חונה מלאך יי' סביב ליראיו ויחלצם.

רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק ד

הלכה יד

חייב אדם למשמש בתפיליו כל זמן שהם עליו שלא יסיח דעתו מהם אפילו רגע אחד, שקדושתן גדולה מקדושת הציץ שהציץ אין בו אלא שם אחד ואלו יש בהם אחד ועשרים שם של יו"ד ה"א בשל ראש וכמותן בשל יד.

הלכה כה

קדושת תפילין קדושתן גדולה היא שכל זמן שהתפילין בראשו של אדם ועל זרועו הוא עניו וירא שמים ואינו נמשך בשחוק ובשיחה בטילה ואינו מהרהר מחשבות רעות אלא מפנה לבו בדברי האמת והצדק..

לפיכך צריך אדם להשתדל להיותן עליו כל היום שמצותן כך היא, אמרו עליו על רב תלמידו של רבינו הקדוש שכל ימיו לא ראוהו שהלך ארבע אמות בלא תורה או בלא ציצית או בלא תפילין.